

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliarvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno MDLX. ad annum MDCXXIII.

Parisiis, 1644

II. De fide tuenda.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15522

munum dominum, ex decreto Concilii Tridentini referendum esset. Si quis impedimento fuerit, quo minus dicta constitutio executionem habeat, de eo decernendum seuerè, quod iuris fuerit, statuimus.

II.

Duo sunt, quibus præcipue catholicæ fidei veritas sustinetur ac munitur; quorum alterum ad veritatis sinceritatem & doctrinam pertinet; vt prædicetur, doceatur, declaretur: alterum cautionem respicit, qua veri dignitas, & fama a malorum artibus integra conseruetur; ne dormiente patrefamilias inimicus homo zizania superseminet, & messem corrumpat: quo hætenus pestilentia genere maximas & nobilissimas prouincias laborare lacrymabili exitio apud omnes cognitum est.

Vt igitur cælestis sacrorum librorum thesaurus, quem Spiritus sanctus summa liberalitate hominibus tradidit, in commune commodum eorum industria, & studio, quibus est dispensatio mysteriorum Dei commendata, impendatur, & veritatis appetentibus dispertiatur; sacri Concilii Tridentini decreta sequentes decernimus, vt sacra scripturæ lectio instituatur in ecclesiis cathedralibus, & collegiatis insignibus, quamuis nullius diocesis. Si clericus ibi numerosus fuerit, præbendam quomodocumque, præterquam ex causa resignationis, primo vacaturam, cui aliud onus incompatible non sit adiunctum; si nulla ibidem præbenda, præstimonium, aut stipendium ad munus huiusmodi deputatum sit; ad eum usum ipso facto constitutam, ac deputatam intelligi debere, episcopi decreto in theologalem commodiore, qua potuerit, ratione, erigendam, & personis idoneis, quæ munus obire per se possint, conferendam: aliter vero factam prouisionem nullam esse & inualidam.

Quod si nulla in ecclesiis sufficiens præbenda sit, per assignationem fructuum alicuius simplicis beneficii, supportatis debitis oneribus, vel per contributionem beneficiorum ciuitatis & diocesis, decernimus ab episcopo de capituli consilio prouideri, vt ipsa sacra scripturæ lectio omnino habeatur.

Præbenda vero huiusmodi non conferatur nisi clerico sæculari, & si videbitur ordinario, pro ecclesiæ utilitate per

concur-

ANNO
CHRISTI
1596.

concursum, ei, qui ceteris sufficientia & doctrina excellat.

Si vero clericus secularis idoneus non reperiatur, cui præbenda theologalis conferri possit, statuimus, ne tantæ rei studium & lectio intermittatur, aut longiore tempore intercedente frigescat, quod diligentia & exercitatione flagrare debet; præbendæ theologalis proventus integros, dilata collatione, alicuius monasterii regularium priori, alii-ve superiori regulari attribuendos esse; qui regularem ex sua familia probatæ vitæ, ac doctrinæ seligat ad munus lectionis sacræ interim obeundum: lectori, quæ necessaria fuerint, attribuat: reliqua in monasterii commodum impendat.

Locum theologo, diem, horam, & lectionis argumentum episcopus præscribat & definiat, a lectione vacare spatio trium mensium Iulii, Augusti, & Septembris permittat.

Quæ tamen de theologo disposita sunt † in præcedenti † Supra c. 1.
§. Ceteri; illa declaramus non comprehendere lectorem regularem, qui in defectum clerici secularis ad lectionem sacræ scripturæ suffectus est.

In monasteriis quoque monachorum, etiam Carthusianorum, vbi commode fieri queat, item lectio sacræ scripturæ habeatur: qua in re si abbates negligentes fuerint, episcopi locorum in hoc, vt sedis apostolicæ delegati, eos ad id opportunis remediis compellant, quemadmodum decreto Concilii prouide statuitur. In conuentibus vero aliorum regularium, in quibus studia commode vigere possunt, sacræ scripturæ lectio similiter haberi ex Tridentini Concilii præscripto debet: quæ lectio a capitulis generalibus, vel prouincialibus assignetur dignioribus ministris. In gymnasiis etiam publicis, si hæctenus sacræ scripturæ lectio instituta non fuit, ad catholicæ fidei conseruationem, propagationem & defensionem quamprimum institui; & si instituta foret & negligeretur, restitui ex Tridentini Concilii decreto omnino debet; ne, si artium & scientiarum principia & documenta studiosè passim tradantur, vt nihil ad perfectam cognitionem desideretur, neglecta iaceant sacræ scripturæ studia, euangelici verbi pabulum, diuinorum eloquiorum maiestas, & promissorum cælestium amplitudo, quod est vnicum præsentis vitæ subsidium & futuri sæculi argumentum.

Concil. Tom. 36.

Ggggg

Ac ne specie pietatis disseminetur impietas, statuimus ad lectionis officium tam publice, quam priuatim obeundum non esse admittendum, qui prius ab episcopo loci de vita, moribus & scientia examinatus & approbatus non fuerit.

Satis vero non est, mentem innoxio cibo alere & sanitatem tueri, nisi arceantur malarum artium præstigiæ & pietatis importuna corruptio; vnde non fluxit modo morum & humanæ vitæ labes & omnium impuritarum colluies, sed catholicæ veritatis perpetua oppugnatio: est autem hæreson ea vis & natura, vt in omnes se partes, tamquam venenum, inferat, serpat longius, omnia inficiat & corrumpat. Si a morum cœpit impuritate, inuadit animos & perdit: si animo semel excepta, mentis fastigium occuparit, in omnem immanitatis speciem erumpit, omnia vastatione vexat & opprimit: quam vt a diœcesi & prouincia Aquileiensi pestem Deo iuuante arceamus, & nonnulla statuere decernimus diligentissime obseruanda.

Parochis igitur omnibus graui mandato per locorum ordinarios præcipiendum statuimus, vt singulis saltem annis in principio anni edictum de hæreticis denunciandis promulgent, ac sæpe inculcent, quanto se piaculo obstringat, qui alieni sceleris, quod in communem perniciem dimanat, conscius, nec se murum opponit, nec morbum cuniculis progredientem, cum delatione posset, oppressit.

De librorum indice sanctissimi domini nostri mandato proximis mensibus edito, vt executioni accurate demandetur, suademus, percupimus, mandamus. Satis enim patet ex libris, tamquam ex venenatis fontibus, impurum fluere liquorem, quo animi vel nequiorum, vel imperitorum facile capi & imbui ad perniciem possint. Quia limites parochiarum distinctis finibus terminantur, & potest quisq; inter suos agnoscere, quid sit & quale, quod tractatur: statuimus per vniuersam prouinciam parochis omnibus indicendum, ac serio præcipiendum, si quid in sua parochia deprehenderint factò, dictò, scriptò, pictura, sculptura, etiam exercendi ingenii causa, quod sit contra certum ecclesiæ catholicæ sensum, aut suspicionem afferat rationabilem violatæ, seu infectæ religionis, aut scandalum oleat, ad sanctum officium deferant: Idem parochianos moneant suos vt facere studeant. Quod si ab hæreticorum, præcipue

ANNO
CHRISTI
1596.

Teutonicorum prouinciis, vel loci vicinitate, vel mercatorum frequētia in fines parochiæ aliqui diuertere soleant, moneant parochi hospites, vt cibos in mensa proponant, qui temporibus conueniunt. Quod si compertum habuerint, ieiuniorum tempore carnes & vetitos cibos in hospitio parari; curent, vt ad sanctum officium, siue ab ordinario tantum, siue ab ordinario & inquisitore exerceatur, rem deferant; quod item facere non omittant, si nequam isti verba fecerint, & disputationem instituerint de hæreseon, quas tenent, qualitate, aut libros hæreticos quacumque lingua conscriptos attulerint, & in hospitio aliis legerint, aut legendos tradiderint: de quo monendi prius erunt hospites; qui si supina negligentia vel lucri cupiditate catholicæ veritatis dignitatem posthabuerint, & contumeliis intra suos parietes proscindi pertulerint, non effugient manum Domini, & grauissime etiam tamquam scelere obstricti immani, a sancto officio inquisitionis plectentur.

De ciborum communium vsu, cum certorum dierum, ac temporum prohibitio non obstabit, moneant parochi suæ parochiæ hospites, vt nihil in gratiam vel Iudæorum, vel infidelium separatim superstitiose coquant, ne fiant sceleris participes, qui nomine & pietatis studio se alienos profitentur.

Quia vero nulla in re subest periculum pene maius inter nos, quam librorum hæreticalium vsu, nec alia magis parte hæretici obesse student, quam librorum corruptorum suppositione, quos apte per dolum inter probatos etiam colligare student, vt emptionem eludant & emptorem in fraudem inducant: statuimus, bibliopolis omnibus in tota prouincia graui præcepto inhibendum, ne in posterum libros aliunde adductos tam colligatos, quam solutos, venales proponant, nisi auctores illorum inuentario integro comprehensos ordinario, seu patri inquisitori loci exhibuerint; atque ille subscriptione, vt vendi possint, concesserit, contra facientes seueriori animaduersione pro modo culpæ decernimus plectendos.

Qui libros prohibitos scienter tenuerint, contra illos pro librorum qualitate procedendum statuimus, iuxta indicem nuper editum.

Magistratus autem sæculares enixe in Domino rogamus,

Concil. Tom. 36.

Ggggg ij

vt si quid opus illorum auctoritate & subsidio ad fidem catholicam tuendam fuerit, pie, prompteque exhibeant, & officii dignitatem cælestibus cumulare meritis non omittāt.

Vt autem contra hæreseon pestem omnia medicamenta tam necessaria, quam opportuna adhibeamus, in tota prouincia termino mensis post præfatorum decretorum confirmationem statuimus, publicandam esse constitutionem Pauli papæ IV. contra negantes Trinitatem, aut diuinitatem Iesu Christi, & alteram constitutionem Pii quinti contra offendentes statum, res, & personas officii inquisitionis hæreticæ prauitatis.

Pueros ætate imbecilla diuersari inter hæreticos summe periculosum, nisi debitis, ac necessariis præfidiis pietatis muniantur. Idcirco præcipimus in tota prouincia Aquileiensi ab episcopis diligenter seruandum, moneant, vt patres, qui filios, aut alios quoscumque ad partes hæreticorum, mercimonii, vel addiscendæ linguæ causâ mittere deliberarint, prius ad se adeant, & filios, seu consanguineos, aut alios quoscumque illo mittendos, secum adducant, vt episcoporum monitis ætas illa salutaribus munita & confirmata facilius irrepentis morbi pestem declinet, aut auertat & reiiciat.

Mercatores autem & artifices, qui lucri causâ peregrinantur in longinquas regiones, quas hæretici frequentant, artificiolo etiam circumlato, curent episcopi, ne discedant benedictione episcopali non petita: quæ maxima erit contra dæmonis artes & fallacias medicina. Si paschali tempore aut illi proximo ad nundinas proficiscantur, indicant, vt vel ante discessum, vel statim post reditum, confessionem peccatorum faciant, & sacram communionem percipiant. Si quid fuerit hoc de genere prospiciendum, hoc prospiciant & curent.

III.

APOSTOLIS præcepit Dominus, vt euntes in mundum vniuersum prædicarent euangelium omni creaturæ, atque hoc præcipui muneris officium, quod apostolis commendauit; nobis, qui in apostolicum ministerium Dei prouidentia disponente suffecti sumus, intimaui. Ac vt prouida pastoralis cura debet prospicere, vt sit, qui petentibus panem frangat paruulis; ita si legitimum non obstat impe-